

Список використаної літератури:

1. Алейніков Г.Л. Використання рішень Європейського Суду при обранні запобіжного заходу у вигляді взяття під варту // Реформування законодавства з питань протидії злочинності в контексті євро інтеграційних прагнень України: Матеріали всеукр. наук.-практ. конференції. – Запоріжжя, 2006. – С. 31-35.
2. Березняк В. Сучасні тенденції розвитку та застосування екстрадиції: європейський ордер на арешт // Право України. – 2006. – № 11. – С. 149-152.
3. Буткевич В. Якість закону і питання ефективності застосування рішень Європейського Суду з прав людини судами України // Право України. – 2011. – № 7. – С. 48-63.
4. Губська О.А. Взяття під варту як запобіжний захід у світлі національного та міжнародного законодавства // Адвокат. – 2007. – № 3.
5. Капліна О.В. Правозастосовне тлумачення норм кримінально-процесуального права: Монографія. – Харків, 2008.
6. Кучинська О.П. Домашній арешт як запобіжний захід в кримінально-процесуальному законодавстві // Адвокат. – 2010. – № 7 (118). – С. 17-19.
7. Маринів В. Конституційні гарантії забезпечення права людини на свободу й особисту недоторканність та їх реалізація в кримінально-процесуальному законодавстві України // Вісник Академії правових наук України. – 2005. – № 1.
8. Молдован В.В., Молдован А.В. Порівняльне кримінально-процесуальне право: Україна, ФРН, Франція, Англія, США: Навч. посіб. – К., 1998.
9. Назаров В.В. Обмеження конституційних прав людини в кримінальному провадженні: Автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. – Дніпропетровськ, 2009.
10. Підпалій В.Л. Застосування статті 154-1 Кримінально-процесуального кодексу України // Матеріали семінару з питань реформування системи запобіжних заходів та використання застави. – Суми, 2000. – С. 69-85.
11. Савонюк Р.О. Загальна декларація прав людини та проблеми забезпечення прав суб'єктів кримінального процесу // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2011. – № 6. – С. 51-57.
12. Сімонович Д.В. Європейські стандарти забезпечення прав людини у досудових стадіях кримінального процесу України: Монографія. – Харків, 2011.
13. Сірий М.І. Українська модель здійснення судового контролю на досудових стадіях кримінального процесу // Адвокат. – 2005. – № 9. – С. 6-8.
14. Тertiшник В.М. Кримінально-процесуальне право України: Підручник. – 5-те вид., доп. і перероб. – К., 2007.
15. Чабанюк В. Кримінально-процесуальні правопорушення при обранні запобіжного заходу у вигляді взяття під варту // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 9. – С. 145-148.
16. Чернова А.К. Концептуальні аспекти проекту закону «Про тимчасове затримання особи» // Державна політика у сфері кримінальної юстиції та забезпечення правопорядку в Україні. – Дніпропетровськ, 2008. – С. 160-162.
17. Шевчук С. Принцип верховенства права та найвища юридична сила Конституції України // Право України. – 2011. – № 5. – С. 175-185.
18. Шило О., Глинська Н. Взяття під варту повинно застосовуватися виключно на підставі обґрунтованих процесуальних рішень // Право України. – 2004. – № 10. – С. 44-46.

Надійшла до редакції 09.04.2012

ЧЕРНЕНКО А.П.,

кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.131

РОЛЬ ПОНЯТИХ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Розглянуто роль понять, проблеми їх залучення до кримінально-процесуальної діяльності та вказано шляхи вирішення цих проблем.

Ключові слова: учасники кримінального процесу, поняті, роль понять у кримінальному процесі.

Рассмотрена роль понятий, проблемы их привлечения к уголовно-процессуальной деятельности и указаны пути решения этих проблем.

Ключевые слова: участники уголовного процесса, понятие, роль понятий в уголовном процессе.

The role of witnesses, the problems of their involvement in criminal procedure and

indicated ways of solving these problems.

Keywords: *participants in the criminal process, the concept of the role of witnesses in criminal proceedings.*

З появою держави в її структурі з'явилися органи і посадові особи, які займаються боротьбою із злочинами. Ця їх діяльність й отримала назву кримінального процесу. Державні органи та їх посадові особи залучають до цієї діяльності інших осіб, які виконують певну роль. Визначення ролі кожного із учасників кримінального процесу має важливе значення не лише для теорії, але й для практики кримінального процесу, бо тільки визначивши роль певного учасника кримінального процесу, можна чітко окреслити його права й обов'язки. Це важливо ще й для того, щоб знати, яких прав чи обов'язків у того чи іншого учасника не вистачає для успішного виконання ним своєї ролі. Повною мірою це стосується й такої категорії учасників кримінального процесу, як поняті.

Тривалий час стосовно понять ведуться дискусії. Часто у цих дискусіях порушуються питання про необхідність скасування інституту понять, але розв'язання цієї проблеми прямо залежить від чіткого визначення їх ролі. Питання ролі понять у кримінальному процесі, їх статусу тощо були предметом дослідження багатьох вчених, серед яких Р.С. Белкін, О.Л. Булейко, Т.В. Варфоломеєва, І.В. Вернидубов, В.Г. Гончаренко, Ю.М. Грошевий, М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, В.М. Савицький, А.В. Смирнов, М.С. Строгович, В.М. Тертишник, В.Т. Томін, Л.І. Шаповалова, В.П. Шибіко та ін.

Констатуємо той факт, що проведені раніше дослідження остаточно не вирішили питання щодо ролі понять у кримінальному процесі, бо кримінально-процесуальне законодавство у цій частині не змінилося. До теоретичних проблем, що стосуються понять, додалися й практичні проблеми із залученням понять, визначенням їх повноважень тощо, тому дослідження ролі понять у кримінальному процесі є питанням актуальним, а напрацювання минулих років потребують переосмислення й удосконалення, що неможливо без подальших наукових розробок.

Метою даного дослідження є визначення ролі понять у кримінальному процесі України.

Визначена мета дослідження зумовила постановку таких завдань:

- з'ясувати роль понять під час провадження у кримінальній справі;
- дослідити проблеми, пов'язані із залученням понять;
- визначити шляхи вирішення проблем із залученням понять;
- висловити пропозиції для удосконалення чинного законодавства стосовно залучення понять.

Дослідження ролі понять у кримінальному процесу України логічним було б розпочати з історії виникнення цього інституту, із з'ясування передумов, що спонукали законодавця до його введення. Вчені по-різному визначають момент появи понять у кримінальному процесі. Р.С. Белкін та Л.М. Аліна називають Соборне уложення (1649 р.) першим актом, що закріпив появу інституту понять [1, с. 208; 2, с. 28]. О.Л. Булейко відносить Соборне уложення до другого етапу формування та розвитку інституту понять у кримінальному процесі, а появу інституту понять пов'язує з Руською правдою [3, с. 6]. Окрім того, авторка називає таку причину виникнення інституту понять, як потреба у допомозі з боку населення органам влади у виконанні покладених процесуальних функцій, а також констатує, що історико-соціальні зміни привели до перегляду ролі понять у кримінальному процесі, завдання яких зводилося до засвідчення правильності та об'єктивності фіксації результатів процесуальних дій у відповідних протоколах. Таким чином, існування інституту понять відображало недовіру суспільства до органів, які здійснювали кримінальне судочинство. Поняті, на думку О.Л. Булейко, під час кримінально-процесуального провадження виконують виключно посвідчувальну функцію [3, с. 7]. Важко погодитися з таким висновком. Вона хоч і говорить про посвідчувальну функцію понять, але має на увазі те, що вони контролюють слідчих, довіра до яких дуже низька, тому результати діяльності слідчих повинні бути обов'язково засвідчені підписами понять. Іншими словами, йдеться про контроль над слідчими з боку понять. Саме такої точки зору дотримуються й інші вчені. Так, на думку Л.М. Аліної, поняті виступають в ролі представників суспільства, покликаних від його імені контролювати дотримання законів оперативниками та слідчими [2, с. 30].

Аналогічну точку зору має й В.Т. Томін. Говорячи про інститут понять у сучасному кри-

мінальному процесі, дослідник називає його проявом презумпції винуватості слідчого [4]. Р.С. Белкін, називаючи причини появи понятих у процесуальній формі, процитував І.Я. Фойницького, котрий вважав інститут понятих ознакою недовіри поліцейській владі і з переходом слідства до судових слідчих розмірковував про доцільність його ліквідації [1, с. 209].

Спробуємо розібратися, чому О.Л. Булейко, Л.М. Аліна та В.Т. Томін говорять про контрольну функцію понятих, на яких історико-соціальних змінах, що викликали перегляд ролі понятих у кримінальному процесі, наголошує О.Л. Булейко? Відповідь слід шукати в історії кримінально-процесуальної діяльності.

Характеризуючи історичні форми кримінального процесу, а саме інквізиційний кримінальний процес, М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, В.П. Шибіко неодноразово цитували Вольтера, який наводив жахливі приклади, коли самі закони, що регламентували порядок розслідування злочинів, передбачали найрізноманітніші катування, що застосовувались до обвинувачених, а інколи й до свідків. У Франції застосовувалось підготовче катування, попереднє катування, ординарне катування, екстраординарне катування, катування із застереженням щодо доказів та катування без застережень про них тощо. Автори підручника констатують, що можна було б навести безліч прикладів нелюдської жорстокості середньовічної юстиції. У Саксонії, наприклад, суддя Карпцов підписав більш як 20 тисяч смертних вироків. Інший суддя відправив на вогнище більш як 700 чоловік [5, с. 7-8].

Якщо аналізувати наведені приклади діяльності судді Карпцова, то можна впевнено стверджувати, що серед 20 тисяч страчених цим суддею осіб були й невинуваті у вчиненні злочину, за який їх покарано. Цей висновок базується чисто на арифметичному підрахунку та здоровому глузді, бо якою б не була криміногенна ситуація у Саксонії, 20 тисяч смертних вироків значно перевищує розумні рамки злочинності. Якщо вважати, що цей суддя працював 20 років, то за цей час він карав не менше 1000 осіб на рік, тобто майже 3 особи щодоби. Думається, що такого часу, навіть якщо він працював без перерв на відпочинок та вихідних, для встановлення істини явно замало, а отже, були страчені й невинуваті. Цей аналіз можна завершити лише одним висновком – на щастя, ці часи минули і повернення до них неможливе, але контролювати кримінально-процесуальну діяльність необхідно й сьогодні, щоб не з'явилися судді чи слідчі Карпцови. Саме такі приклади з історії й стали передумовою появи контролю над кримінально-процесуальною діяльністю, а поняті стали або, точніше, повинні були стати однією з форм такого контролю (їх діяльність). Але тут з'являється інше питання: а чи дійсно поняті виконують контрольну функцію?

Р.С. Белкін категорично стверджує, що ніякої реальної ролі в правосудді поняті не відіграють і відігравати не можуть [1, с. 208]. Але давайте розберемося. Поняті, присутні при провадженні слідчих дій, засвідчують своїми підписами відповідність записів у протоколі виконаним діям [6, с. 73]. Якщо проаналізувати вимоги КПК щодо понятих та їх ролі при провадженні слідчих дій, то з наведеної цитати з КПК однозначно вбачається, що поняті не заінтересовані у наслідках слідчих дій і виконують роль осіб, які призовані підтвердити відповідність результатів слідчих дій даним кримінальної справи. На перший погляд, саме вони й здійснюють найнезалежніший та найоб'єктивніший контроль за слідчими діями у справі. Але це лише на перший погляд. По-перше, проблем з таким контролем багато, а по-друге, особи, які залучаються до такого контролю, є, м'яко кажучи, ненадійними. Про проблеми з таким контролем, на наш погляд, яскраво висловився В.Т. Томін. Не заперечуючи дійсне виконання контрольної функції з боку понятих, він зауважив, що проблем з їх підбором більше, ніж користі. Говорячи про ці проблеми, він констатував: „Ситуація стає анекдотичною (сміятися треба, але плакати хочеться): все частіше й частіше як поняті виступають... особи, затримані у інших справах, і особливо ті, які відбувають адміністративний арешт. Правопорушники контролюють слідчого” [7, с. 194]. Описуючи труднощі підбору понятих, В.Т. Томін вказує, що складність починається з того, щоб знайти людей, згодних прийняти на себе ці обов'язки. Категоричні відмови сусідів виступати у якості понятих при провадженні обшуків, оглядів та інших слідчих дій – явище далеко не рідкісне. Нагадуємо також, що правового обов'язку бути понятим в чинному законі немає. Слідчий або оперативний уповноважений, стурбований тим, щоб знайти понятих, найчастіше забуває, що не всякий громадянин здатний у конкретному випадку виконувати функцію понятого. Сьогодні більшість понятих інертні, а частина здатна – на прохання, наприклад, особи, у якої проводиться

обшук, – діяти в прямо протилежному своїм процесуальним функціям напрямку. При обшуку на квартирі отруйниці (4 смерті і 14 тяжких наслідків) понятий приймає з її рук флакон з отрутою і викидає його в туалет [7, с. 193]. Тут слід наголосити на тому, що, запрошуючи людину бути понятим, слідчий вважає її незаінтересованою у справі, а якою вона є насправді, встановити неможливо. Припустимо, слідчий не помилився у неупередженості понятого, але чи може слідчий бути впевненим у незацікавленості такого понятого до кінця слідчої дії? Людина, що не має власного інтересу, з легкістю може стати на бік будь-якої сторони. Частіше це не бік обвинувальної сторони, як це видно з наведеного В.Т. Томіним прикладу.

Ми спробували отримати дані про звернення понятих до прокуратури чи суду з вимогою визнати результати слідчих дій, проведених з їх участю, незаконними, але віднайти такі дані не вдалося. Як на нашу думку, таких звернень просто немає. То як можна говорити про контроль, який реально не існує, при цьому не має жодного факту застосування. Окрім того, поняті не тільки не уповноважені скасовувати результати слідчих дій, проведених за їх участю, але вони не мають права навіть на їх оскарження. Р.С. Белкін також дійшов висновку, що слідча практика не знає прикладів відмови понятих від підпису протоколу і тим більше внесення в нього яких-небудь зауважень [1, с. 211]. А що стосується контролю з боку понятих за діяльністю слідчого, то це більше міф, ніж реальність, стверджує вчений [1, с. 212]. Ми погоджуємося з таким висновком, бо практика говорить, що поняті реально не спроможні протистояти фальсифікації з боку слідчого, все залежить від його порядності.

Діяльність понятих не може розглядатися як контроль. Візьмемо приклади з практичної діяльності захисників-адвокатів. Ось приклад Л.М.Аліної: «При вивченні матеріалів кримінальних справ дуже часто зустрічалися ті самі прізвища осіб, зазначених у якості понятих. Вони «кочують» з однієї кримінальної справи до іншої, іноді змінюючи адресу. Враховуючи це, я створила базу даних про понятих, вносячи туди їх анкетні дані, дату і час проведення слідчих дій, а також у яких кримінальних справах вони брали участь.

Іноді «понятий» устигав за один день одночасно бувати при проведенні відтворення й огляду місця події!» [2, с. 28].

Ось приклад з міста Кременчука: «Висновки, зроблені після вивчення вироків і матеріалів кримінальних справ щодо незаконного обігу наркотиків, які розглядалися протягом 2004 р. в Автозаводському районному суді Кременчука. Предметом вивчення стали вироки й матеріали 225-ти кримінальних справ: з № 1-5/2004 по 1-847/2004. У першу чергу нас зацікавила незрозуміла ситуація з понятими. Коли читаєш уже десь п'ятдесятий вирок у справах про наркотики, спостерігаєш характерну деталь – справи різні, прізвища засуджених різні, а прізвища понятих – ті самі. Найчастіше зустрічаються два – Власенко й Богущ. Вони навіть ходили парою – від справи до справи» [8].

Аналогічні випадки мають місце і в інших регіонах України. У Сумській області «...транспортна прокуратура розслідувала кримінальну справу, коли двоє жителів Краснопольського району на прохання оперуповноваженого лінійного відділу міліції погодилися підписати протокол про вилучення цілого мішка (!) наркотиків, яких навіть не бачили. Зрештою обоє зізналися у своїх неправомірних діях і були віддані під суд відповідно до ч. 1 ст. 384 КК України. Стосовно оперуповноваженого, який сфабрикував справу, проводився окремих розгляд» [9].

Непоодинокі такі випадки у Російській Федерації [10]. Зрозуміло, Російська Федерація є більшою державою, ніж Україна, тому й кількість таких випадків є більшою. Російські журналісти та юристи констатують якнайменше 4 види фальсифікації участі понятих. Поліцейські помітили, що викликати до суду водія-дальнобійника, який постійно у поїздках та ще й проживає у віддаленому місці, для давання показань неможливо, тому через свого роду інсайт (осаяння) вони використовують цю обставину на свою користь. Поліцейські беруть прізвища водіїв з реєстру видачі водійських посвідчень і вписують їх у протоколи оглядів замість понятих; крім того, використовують порушників закону, котрі підписують пусті бланки протоколів замість понятих, або просто видумують неіснуючих людей й підписуються за них у протоколах як поняті. Інколи «підгодовують» людей, які бажають «вислужитися» перед поліцейським і стають штатними понятими. Авторка даної публікації Катерина Винокурова повідомила, що депутати Госдуми РФ разом з адвокатами розробили пропозиції змін до КПК Російської Федерації, змістом яких є запровадження додаткових гарантій неупередженості понятих через обмеження ко-

ла осіб, які не можуть бути понятими. Ними не можуть бути всі, хто має якесь відношення до роботи правоохоронних органів: практиканти, стажери правоохоронних відомств, у тому числі й ті, хто працює за трудовим договором у таких відомствах, гласні та негласні співробітники; особи, які не мають при собі паспорта, особи без громадянства. Разом з тим пропонується посилити відповідальність понять за участь у фальсифікації та звільняти від такої відповідальності тих, хто добровільно заявив про такі факти [11]. Думається, що такі кроки є виправданими та можуть бути запозичені вітчизняними законодавцями, але й вони не позбавлені недоліків, бо це ускладнить і так непросту роботу із залучення понять. На нашу думку, слід передбачити професійних понять з числа членів правозахисних громадських організацій, які повинні постійно знаходитися у чергових частинах правоохоронних відомств і не лише виконувати роль понять, але й здійснювати захисну функцію.

Корисними будуть у цьому плані пропозиції В.Т. Томіна, який дійшов висновку: „Професійна суспільна думка сьогодні не готова до радикального вирішення питання: відмови від інституту понять як умови законності слідчих дій. Тому було б доцільно придати вимозі участі понять у слідчих діях менш категоричний характер, знайти йому працюючі альтернативи. Одна з яких вже названа – участь адвоката в слідчій дії.

Інші напрямки перетворень:

- передбачити в законі можливість провадження слідчих дій без участі понять у випадках, коли пошук таких скрутний або неможливий, а зволікання з провадженням слідчої дії може привести до втрати слідів злочину або породжує небезпеку для людей;
- аналогічно у випадках: участі у слідчій дії прокурора, двох або більше працівників правоохоронних органів;
- якщо здійснюється суцільний відеозапис слідчої дії;
- якщо про це клопоче особа, стосовно якої проводиться слідча дія, зокрема освідуваний, потерпілий, особа, у якій проводиться обшук.

Необхідно також відновити відповідальність (у ст. 76 КПК РСФРР 1923 р. вона була передбачена) за свавільне переривання понять прийнятих на себе обов'язків [7, с. 193-195].

Отже, поняті у кримінальному процесі на сьогоднішній день не виконують функцію контролю, але вони не виконують й посвідчувальну роль, бо її виконує слідчий, який складає протокол чи інший документ на підтвердження проведеної процесуальної дії, її змісту тощо. На нашу думку, поняті у кримінальному процесі виконує допоміжну роль або допоміжну функцію. Таку думку висловлюють Л.М. Лобойко [12, с. 84], Ю.П. Аленін [13, с. 189], М.М. Михеєнко [16, с. 100]. Інколи цю роль називають «сприяння судочинству» (Ю.М. Грошевий, О.В. Капліна та інші автори підручника «Кримінальний процес» [14, с. 104], В.М. Тертишник [15, с. 184], В.В. Назаров, Г.М. Омеляненко [17, с. 117], В.Т. Маляренко, Є.Г. Коваленко [18, с. 105]).

Як напрямки подальших наукових досліджень можемо намітити такі: 1) поняття понятого та вимоги до понять; 2) правовий статус понять; 3) визначення напрямів підвищення ефективності кримінально-процесуальної діяльності понять.

Список використаної літератури:

1. Белкин Р.С. Криминалистика: проблемы сегодняшнего дня. Злободневные вопросы российской Криминалистика. – М., 2001.
2. Алина Л.М. Роль понятых в объективности досудебного и судебного следствия по уголовным делам // Вісник адвокатури. – 2007. – № 1. – С. 28-30.
3. Булейко О.Л. Участь понять у кримінальному процесі: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. – К., 2009.
4. Томин В.Т. О противоречиях между правом граждан и общества на информацию об участниках судопроизводства и правом на защиту неприкосновенности частной жизни // Юридическая техника и проблемы дифференциации ответственности в уголовном праве и процессе. – Ярославль, 1999.
5. Михеєнко М.М., Нор В.Т., Шибіко В.П. Кримінальний процес України: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К., 1999.
6. Кримінально-процесуальний кодекс України. – К., 2001.
7. Томин В.Т. Острые углы уголовного судопроизводства. – М., 1991.
8. Наркомафия в Кременчуге: Чтобы посадить задержанного за решетку кременчугский ОБНОН* использует подставных понятых [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kremenchug.ua/news/crime/207-narkomafija-v-kremenchuge-chast-1-aja-chtoby.html>.

9. Прон Микола. Фиктивные понятия [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://shans.com.ua/?m=nr&id=18869&in=181>.
10. Гельман З., Дмитриева О., Качусов В. и др. Понятия отказываются сотрудничать со следствием // Российская газета. – Федеральный выпуск № 5310 (231) от 13 октября 2010 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://hatanga.dud.sudrf.ru/modules.php?name=press_dep&op=1&did=48.
11. Черкасов Геннадий. Понятия по понятиям // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravorulya.com/blog/post/3/161>; Винокурова Екатерина. Понятых выводят за штат // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kapitalisty.ru/public/podrobnee/247>
12. Лобойко Л.М. Кримінально-процесуальне право: Курс лекцій: Навч. посібник. – К., 2005.
13. Кримінально-процесуальне право України: Підручник / За заг. редакцією Ю.П. Аленіна. – Х., 2009.
14. Кримінальний процес: Підручник / За ред. Ю.М. Грошевого та О.В. Капліної. – Х., 2010.
15. Тертишник В.М. Кримінально-процесуальне право України: Підручник. – 4-те вид., доп. і переробл. – К., 2003.
16. Михеєнко М.М., Нор В.Т., Шибіко В.П. Кримінальний процес України: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Либідь, 1999.
17. Назаров В.В., Омеляненко Г.М. Кримінальний процес України: Підручник. – К., 2005.
18. Кримінальний процес України: Підручник / Коваленко Є.Г., Маляренко В.Т. – К., 2004.

Надійшла до редакції 10.04.2012

АФНАСІАДІ Д.М., здобувач
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК

ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ МІЖНАРОДНОГО ХАРАКТЕРУ

ГРОМОВИЙ А.О., здобувач
(Волинський національний
університет імені Лесі Українки)

УДК 343.137

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ПОРУШЕННІ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ

Досліджено наукові проблеми вдосконалення діяльності правоохоронних органів і суддів на стадії порушення кримінальної справи. Висловлено пропозиції щодо адміністративно-правового вирішення проблеми дотримання строків при прийнятті рішення про порушення або про відмову в порушенні кримінальної справи.

Ключові слова: органи дознання, слідчий, порушення кримінальної справи, відмова в порушенні кримінальної справи, стадії кримінального процесу.

Исследуются научные проблемы совершенствования деятельности правоохранительных органов и судей на стадии возбуждения уголовного дела. Высказываются предложения административно-правового решения проблемы соблюдения сроков при принятии решения о возбуждении или об отказе в возбуждении уголовного дела.

Ключевые слова: органы дознания, следователь, возбуждение уголовного дела, отказ в возбуждении уголовного дела, стадии уголовного процесса.

We study scientific problems to improve law enforcement and judges at the stage of a criminal case, their position on the administrative and legal address compliance with the terms decision to breach or not to institute criminal proceedings.

Keywords: the police, investigating a criminal case, the refusal to institute criminal proceedings, the stage of criminal proceedings.

Своєчасне порушення кримінальної справи й досудове розслідування – одна з ефективних умов виявлення та розкриття злочинів. На практиці таку перевірку в органах внутрішніх

